

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/129/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4322203117
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2022:4322203117.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou vo veci starostlivosti o mal. Z. O.Ú., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, z rodičov: neb. W. Š., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX a V. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. XXX, za účasti manželov: K. O., nar. XX.XX.XXXX a Q. O., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom Š.H. XXX a účasti okresnej prokurátorky Okresnej prokuratúry v Leviciach, o zverenie mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e s a ústavná starostlivosť u mal. Z. O. , nar. XX.XX.XXXX nariadená rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 19.11.2019 č.k 17P/33/2019-76 a maloletá sa z v e r u j e do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom K. O., nar. XX.XX.XXXX a Q. O., nar. XX.XX.XXXX, ktorí sú povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia, právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok majú iba v bežných veciach.

II. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. dieťaťa sumou zodpovedajúcou 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 20-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením zo dňa 16.08.2022 č. k. 10P/129/2022-13 súd ex offa (z úradnej moci) na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, začal konanie o zverenie mal. dieťaťa do

náhradnej osobnej starostlivosti. Zároveň predmetným uznesením dočasne mal. Z. zveril do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom O..

2. Osoby, ktoré prejavili záujem o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti na pojednávaní uviedli, že sú dieťaťu príbuzní. Až koncom minulého roka zistili, že maloletá je v Centre pre deti a rodiny Levice (ďalej „CDR“). Spočiatku s ňou nadviazali telefonický kontakt a neskôr i osobný. Tiež sa s dieťaťom kontaktovali počas umiestnenia v reedukačnom centre. Bola v ich domácnosti aj počas letných prázdnin. Zatiaľ s maloletou nemajú žiadne výchovné problémy. Majú záujem na tom, aby študovala. Keďže sa niektoré predmety učí ťažšie, vybavili návštevu psychologického poradne. Otec dieťaťa býva síce neďaleko nich, ale záujem o dcéru neprejavuje. Mal. Z. bola na návšteve v jeho domácnosti, ale nepáčilo sa jej u neho.

3. Súd rozhodol v neprítomnosti otca, ktorý bol riadne a včas predvolaný. Neúčast' ospravedlnil zo zdravotných dôvodov, nežiadal o odročenie pojednávania.

4. Kolízny opatrovník navrhol mal. Z. zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti manželom O. a zo strany otca určiť výživné na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa. Poukázal na to, že náhradná osobná starostlivosť má prednosť pred starostlivosťou ústavnou, ktorú zároveň navrhol zrušiť.

5. Okresná prokurátorka taktiež navrhla maloletú zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, poukazujúc na najlepší záujem dieťaťa, ako aj splnenie podmienok Zákona o rodine. Má za to, že v záujme maloletej je, aby vyrastala v rodinnom prostredí. Z dokazovania vyplynulo, že manželia O. spĺňajú podmienky pre zverenie maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti. Zo strany otca navrhol určiť minimálne výživné a zrušiť u mal. Z. nariadenú ústavnú starostlivosť.

6. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Mal. Z. bola umiestnená dňa 11.07.2017 na základe uznesenia OS Levice č. k. 10P/145/2017-12 v tom čase do Detského domova Levice, ul. 29. augusta 76/60, Levice. Dňa 13.09.2018 OS Levice č. k. 10P/145/2017-68, práv. 23.10.2018 nariadil mal. Z. O. výchovné opatrenie - pobyt v zariadení CDR Levice na 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň týmto rozhodnutím bolo tiež rodičom uložené výchovné opatrenie, ktorým mali povinnosť minimálne raz mesačne mal. dieťa navštevovať v zariadení, minimálne dva krát mesačne sa informovať o mal. telefonicky, spolupracovať s ÚPSVR a zariadením a upraviť si bytové pomery. Výchovné opatrenie neplnilo účel a v priebehu konania matka mal. Z. dňa 16.06.2019 zomrela. OS Levice napokon nariadil mal. ústavnú starostlivosť č. k. 17P/33/2019, dňa 19.11.2019, práv. dňa 03.12.2019. U mal. Z. sa začalo v zariadení vyskytovať problémové správanie dôsledkom čoho bola dňa 2.09.2021 neodkladným opatrením OS Levice č. k. 6P/122/2021-13 vyk. 31.08.2021, práv. 22.09.2021 umiestnená do Reedukačného centra Čerenčany, Samuela Kollára č. 72, Čerenčany. Následne bolo rozsudkom OS Levice č. k. 6P/122/2021 práv. 14.12.2021 nariadené mal. výchovné opatrenie na zabezpečenie odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení RC Čerenčany, ktoré splnilo účel a 14.06.2022 bol pobyt v tomto zariadení ukončený. V priebehu trvania výchovného opatrenia sa mal. Z. stávala otvorenejšia a prístupnejšia, s porovnaním na prvé mesiace pobytu. Prispôsobila sa daným podmienkam a požiadavkám, rešpektovala zamestnancov zariadenia. Z. tiež začal motivovať návrat do CDR, blíženie sa jej odchodu z RC sa stávala optimistickejšia, čo sa prejavovalo aj na jej nálade. Veľmi jej prospieval pravidelný kontakt so zamestnancami CDR, kontakt s blízkymi osobami manželmi K. O.Q. a Q. O., ktorí mal. pravidelne telefonicky kontaktovali, navštevovali ju v RC Čerenčany, začali prejavovať záujem aj o pobyty mal. v ich domácnosti. Dňa 04.08.2022 sa uskutočnila prípadová konferencia na ObÚ Šarovce v mieste bydliska príbuzných a pobytu mal. Z.. V rámci prípadovej konferencie bolo taktiež s riaditeľkou miestnej Základnej školy Šarovce prekonzultované, že mal. Z. sa môže stať žiačkou 7. ročníka od septembra na základe žiadosti a rozhodnutia súdu o zverení mal. manželom O..

6.1. Manželvia O. obývajú rodinný dom, ktorý prechádza postupnou rekonštrukciou. Domácnosť je zariadená, udržiavaná v čistote. V dome je zavedená električka, voda, kúrenie je na drevo. Obaja manželvia sú zdraví, zamestnaní. V mieste bydliska nepoživajú negatívnu povosť.

6.2. K. O. nemá záznam v registri trestov. Q. O. bol súdne trestaný, naposledy v r. 1997. Podľa vlastného vyjadrenia v tomto roku bol priestupkovo postihovaný na úseku cestnej premávky.

6.3. Z hodnotenia Základnej školy v Šarovciach vyplýva, že mal. Z. navštevuje 6. ročník. Rýchlo sa stala súčasťou kolektívu. Jej správanie je zdvorilé a slušné. Vymeškané hodiny má ospravedlnené lekárom. Príprava na vyučovanie je dobrá. Má zabezpečené potrebné pomôcky do školy. Manželvia O. sa zaujímajú o jej výchovno-vzdelávacie výsledky, so školou spolupracujú.

6.4. Podľa vyjadrenia obce Šarovce otec maloletej po smrti svojej družky trpí psychickými problémami, užíva silné lieky. Je poberateľom starobného dôchodku vo výške 308,50 eur mesačne.

6.5. Z informatívneho pohovoru s maloletou vykonaného kolíznym opatrovníkom je zrejmé, že túži zostať v rodine svojho strýka a tety. S otcom sa v obci stretne, rozprávajú sa, ale nie je to taký vzťah ako medzi dcérou a otcom.

7. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä:

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

8. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území

Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

10. Podľa § 45 ods. 2 Zákona o rodine, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

11. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

12. Podľa § 45 ods. 6 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

13. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

14. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému

dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné

poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

15. Podľa § 46 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa možno zveriť do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom.

16. Podľa § 55 ods. 3 Zákona o rodine, súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

17. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

18. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

19. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

20. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov. Dôvody, pre ktoré je v záujme maloletého dieťaťa jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, môžu mať objektívny, ako aj subjektívny charakter. Pôjde o prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, ale aj o prípady zanedbávania rodičovských práv a povinností, nezájmu rodičov o maloleté dieťa a jeho výchovu.

22. U mal. Z. bola nariadená ústavná starostlivosť. V čase rozhodnutia súdu o jej nariadení, matka dieťaťa bola mŕtva a otec nedokázal o maloletú sám zabezpečiť starostlivosť. Maloletá k nemu nemala vytvorený citový vzťah. Prioritne súd pri zrušení ústavnej starostlivosti skúmal, či na strane otca dieťaťa nastala zmena, ktorá by odôvodňovala výkon jeho osobnej starostlivosti o maloletú. Otec neprejavil záujem prevziať dcéru do svojej starostlivosti, sama maloletá sa vyjadrila, že k otcovi naďalej neprechováva citovú väzbu ako k rodičovi. Nakoľko však manželka O. prejavili záujem o náhradnú osobnú starostlivosť, ktorá má jednoznačne prednosť pred ústavnou starostlivosťou, súd nariadenú ústavnú starostlivosť zrušil a maloletú zveril do ich náhradnej starostlivosti. Za obdobie, ktoré sa mal. Z. fakticky zdržiava v ich domácnosti, neboli zistené nedostatky v starostlivosti o dieťa. Maloletá ich rešpektuje, riadne navštevuje školu, nie sú s ňou zatiaľ žiadne výchovné problémy. Manželka O. majú vhodné bytové podmienky pre výkon náhradnej osobnej starostlivosti a spôsobom doterajšieho života zaručujú, že túto starostlivosť budú vykonávať v záujme maloletej.

23. Vo výroku rozsudku súd zároveň vymedzil rozsah práv a povinností manželov O. k mal. Z..

24. S poukazom na to, že otec dieťaťa je poberateľom starobného dôchodku, ktorého výška predstavuje 308,50 eur mesačne, je bezmajetný, súd ho zaviazal k výživnému v súlade s § 62 ods. 3 Zákona o rodine, teda 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, ktoré je povinný uhrádzať na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Jedná sa o tzv. „minimálne výživné,“ ktoré je povinný platiť každý z rodičov a to bez ohľadu na svoje možnosti, schopnosti a majetkové pomery.

25. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa civilného mimosporového poriadku (iná ako peňažná povinnosť týkajúca sa maloletého, resp. podľa osobitného zákona (exekučný poriadok).

Rozsudok v časti výživného je vykonateľný doručením (§ 44 CMP).